
Ivanka Lazović

ALEKSANDRA MAMIĆ-PETROVIĆ, PETAR PETROVIĆ

MARKO MURAT, IZ MOG ŽIVOTA

Zavod za udžbenike, Beograd, 2008.

Nedavno je objavljen novootkriveni rukopis "IZ MOG ŽIVOTA-autobiografija" Marka Murata u izdanju Zavoda za udžbenike iz Beograda, u ediciji "Dva stoleća", koji su priredili Aleksandra Mamić-Petrović i Petar Petrović, istoričari umetnosti. Oni su napisali predgovor i poglavlje Život i delo Marka Murata. Knjiga sadrži fotografiju prve strane njegovog rukopisa "Iz mog života", fotografiju njegove kuće u Luci Šipanskoj, fotografije Luke Šipanske i fotografije jednog broja Muratovih slika. Ovaj do sada nepoznati dokument pruža nove podatke iz života jednog od naših najznačajnijih umetnika. Marko Murat potiče iz stare srpske porodice, rođen je u Luci Šipanskoj krajem 1864. godine. Umro je u Dubrovniku 1944. godine. Završio je Akademiju likovnih umetnosti u Minhenu. Pripadao je prvoj generaciji srpskih plenerista i impresionista, koji su se školovali na Minhenskoj akademiji. U Beograd je došao 1894. godine i postao nastavnik crtanja. Na Svetskoj izložbi u Parizu 1900. godine izložio je veliku istorijsku kompoziciju "Dolazak cara Dušana u Dubrovnik" za koju je bio nagrađen i koja se danas nalazi u Narodnom muzeju u Beogradu. Sa vajarom Đorđem Jovanovićem osnovao je Umetničku zanatsku skolu u Beogradu 1905. godine; bio

je pokretač i sekretar "Lade" i član "Medulića". Za dopisnog člana Srpske kraljevske akademije izabran je 1920. godine, a 1940. godine za pravog, odnosno redovnog člana. Pristupna beseda mu je bila "Slikarstvo Dubrovnik". Marko Murat dao je značajan doprinos našoj modernoj umetnosti; kao plenerista i impresionista uneo je nova umetnička shvatanja i razvio interesovanje za probleme svetlosti. Uticao je na stvaranje slikarske "Beogradske škole". Slikao je portrete, istorijske kompozicije, predele. U Narodnom muzeju u Beogradu su njegova glavna dela "Doček cara Dušana u Dubrovniku", "Proleće", "Cveti", "Konavljanka", "Dubrovnik". Svoj autobiografski rukopis nazvan "Iz mog života" Murat je počeo da piše 1933. godine. Ovaj rukopis sadrži oko dvadeset tabaka, ručno pisanih ćirilicom.

On predstavlja intimnu ispovest slikara i uspomene iz njegovog života. Najveći deo ove autobiografije posvetio je srećnom detinjstvu provedenom u rodnoj Luci Šipanskoj, svojim najmilijima, mladosti i druženju, a zatim je opisao vreme provedeno u učenju, studiranju u Minhenu, boravak u Beogradu i svoj rad kao glavni konzervator starina Dubrovnika i okoline. Pisao je i o istoriji, arhitekturi i umetnosti Dubrovačke republike, o znamenitim ličnostima i Srbima koji su doprineli podizanju i razvoju Dubrovnika. U ovom rukopisu ne piše o svom umetničkom radu, a vrlo malo govori o umetnosti, a samo u vezi sa nekim određenim ličnostima i događajima. Autobiografija "Iz mog života" Marka Murata predstavlja značajan i zanimljivu knjigu, koja naš potpunije upoznaje sa njegovim životom, radom i stvaralaštvom. Knjiga je predstavljena na tribini "Umetnost" Odeljenja umetnosti Biblioteke grada Beograda 18. februara 2008. godine. U razgovoru o knjizi učestvovali su: Vera Ristić, istoričar umetnosti, muzejski savetnik; Nikola Kusovac, istoričar umetnosti, muzejski savetnik; Nebojša Jovanović, urednik Zavoda za udžbenike i priređivači.